

Dosarul nr. 2ra-153319

Prima instanță: Judecătoria Bălți (jud: A. Donos)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

Î N C H E I E R E

18 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ion Druță
Oleg Sternioală
Galina Stratulat

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Vasile Sanduleac,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anastasia Fartușneac împotriva lui Vasile Sanduleac, intervenient accesoriu notarul public Svetlana Dimitriu, cu privire la declararea nulității testamentului și a certificatului de calitate de moștenitor testamentar,

împotriva deciziei din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți prin care s-a admis apelul declarat de Anastasia Fartușneac, s-a casat hotărârea din 22 februarie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis acțiunea înaintată de Anastasia Fartușneac,

c o n s t a t ă :

La data de 26 mai 2016 Anastasia Fartușneac a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vasile Sanduleac, intervenient accesoriu notarul public Svetlana Dimitriu, cu privire la declararea nulității testamentului și a certificatului de calitate de moștenitor testamentar.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 05 ianuarie 2016 a decedat sora ei xx, reclamanta la momentul decesului fiind succesor legal de gradul II.

În vederea acceptării succesiunii după decesul xx, la 14 aprilie 2016, în temeiul procurii nr. 951 din 26 februarie 2016 eliberate lui Maximciuc Varian, a fost depusă la notarul Svetlana Dimitriu declarația de acceptare a succesiunii, prin care Anastasia Fartușneac declara că acceptă succesiunea după decesul surorii sale xx precum și faptul că patrimoniul succesoral este constituit din imobilul amplasat în mun. Bălți, xx nr. xx, care la moment aparținea cu drept de proprietate xx și solicita eliberarea certificatului de moștenitor legal.

În continuare, reclamanta a notat că la 14 aprilie 2016 notarul public Svetlana Dimitriu a emis actul nr. 124 prin care l-a informat pe Varian Maximciuc că xx la data de 26 iunie 2015 a întocmit testament prin care a testat toată averea sa altei persoane și că acest testament la moment este valabil, nefiind modificat sau revocat.

De asemenea reclamanta a enunțat că potrivit răspunsului Inspectoratului de Poliție nr. M-27/11-15 din 13 mai 2016, pe adresa mun. Bălți, pasaj xx nr. xx, a fost efectuat control în urma căruia s-a constatat că la acel moment în imobilul situat pe adresa menționată locuiește Vasile Sanduleac, care a declarat că bunul imobil în care locuiește i-a fost testat de către xx.

A considerat reclamanta că testamentul eliberat de xx pe numele lui Vasile Sanduleac este nul, deoarece la momentul întocmirii testamentului, xx suferea de xx, care o limitau în capacitatea de exercițiu a ei ca testator.

A mai notat reclamanta că xx s-a tratat la Spitalul de Psihiatrie din Bălți, unde a fost internată cu diagnoza: xx, xx, fiind la tratament staționar în perioada 12.05.2015 – 14.05.2015, iar conform extrasului din fișa medicală nr. 3170/348 al pacientei xx, aceasta a suferit în luna februarie 2015 xx, aflându-se începând cu 03 februarie 2015 până la 16 februarie 2015, la tratament staționar secția neurologie cu diagnoza xx, xx.

În acest sens, reclamanta a accentuat că în continuare xx a devenit dezorientată, frecvent pleca de acasă fără scop cert și prestabilit, nu recunoștea rudele apropiate, iar, la momentul internării în Spitalul de Psihiatrie din Bălți, la Maria Bruma se observau xx manifestate prin comportament neadecvat la domiciliu, nu cunoștea unele date biografice ale sale, avea gândire frânată, procesele cognitive fiind reduse, fiind constatată diagnoza xx cu xx și fără xx.

De asemenea, reclamanta a notat că la domiciliul xx în perioada 01.01.2015 – 01.01.2016 a fost solicitat serviciul de urgență medicală de 7 ori, precum și faptul că, analizând extrasul din fișa medicală nr. 170/438 pe numele xx și certificatele eliberate de instituțiile medicale se observă că xx la momentul întocmirii testamentului suferea de maladie care provoacă xx cu degradarea abilităților sociale și ocupaționale.

A considerat reclamanta că la momentul întocmirii testamentului, xx nu avea discernământ, or, la 29 iunie 2015 xx avea capacitate de exercițiu redusă grație maladii de care suferea, care a afectat rațiunea ei ca testator.

Reclamanta a solicitat declararea nulității testamentului din 29 iunie 2015 întocmit de xx prin care bunurile imobile cu nr. cadastrale xx, xx, xx, amplasate în mun. Bălți, pasaj xx nr. xx, i-au fost testate lui Vasile Sanduleac; anularea certificatului de calitate de moștenitor testamentar eliberat pe numele lui Vasile Sanduleac privind acceptarea succesiunii după xx în baza testamentului din 29 iunie 2015.

Prin hotărârea din 22 februarie 2017 a Judecătoriei Bălți s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Anastasia Fartușneac împotriva lui Vasile Sanduleac, intervenient accesoriu notarul public Svetlana Dimitriu, cu privire la declararea nulității testamentului și anularea certificatului de calitate de moștenitor testamentar.

În susținerea soluției sale prima instanță a reținut că defuncta xx avea capacitatea deplină de exercițiu, acționa conștient și cu discernământ la întocmirea și semnarea testamentului, or, la materialele dosarului nu au fost anexate careva probe privind limitarea defunctei în capacitatea de exercițiu, iar, bolile mintale sau deficiențele mintale, chiar și adevărate prin certificate medicale, nu dau dreptul de a considera persoana ca fiind incapabilă.

Totodată, prima instanță a mai reținut că temei de a declara nul certificatul de calitate de moștenitor testamentar nu a stabilit, în acest sens nefiind prezentate probe

pertinente și concludente.

Prin decizia din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a admis apelul declarat de Anastasia Fartușneac, s-a casat hotărârea din 22 februarie 2017 a Judecătorei Bălți, sediul Central, și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis acțiunea depusă de Anastasia Fartușneac, s-a declarat nul testamentul eliberat la data de 29 iunie 2015 cu nr. 6274, prin care xx i-a testat averea sa lui Sanduleac Vasile, la fel și certificatul de calitate de moștenitor testamentar eliberat lui Sanduleac Vasile în baza testamentului din 29 iunie 2015.

În susținerea soluției sale instanța de apel a reținut că partea reclamantă odată cu cerințele din acțiune nu a invocat și temeiul juridic de nulitate a testamentului, fapt care face imposibilă aplicarea prevederilor art. 225 Cod civil, deoarece instanța nu poate invoca din oficiu temeiul de nulitate relativă, însă, din moment ce reclamanta a solicitat declararea nulității testamentului pe motivul lipsei discernământului testatorului xx, indicând că un astfel de testament contravine prevederilor art. 199 alin. (2) și art. 1449 alin. (2) Cod civil, instanța de apel a aplicat prevederile art. 220 Cod civil – actul juridic contrar legii, pe care instanța este în drept să-l invoce/constate din oficiu, odată ce este un temei de nulitate absolută, considerând că testamentul din 29.06.2015 contravine prevederilor legale ce țin de valabilitatea testamentului sub aspectul liberului consimțământ la perfectarea lui, respectiv, la producerea efectelor juridice.

Totodată, instanța de apel, reieșind din rapoartele de expertiză judiciară, a relevat că xx la momentul perfectării testamentului pe numele lui Vasile Sanduleac – 29 iunie 2015, acționa fără discernământ datorită bolii de care suferea: xx cu xx și xx, iar datorită acestei maladii dânsa era în imposibilitate să conștientizeze și să dirijeze acțiunile sale legate de testarea averii sale lui Vasile Sanduleac, pentru momentul încetării sale din viață.

În aceeași ordine de idei, prin prisma efectelor nulității actului juridic stipulate la art. 219 alin. (1) Cod civil, instanța de apel a considerat oportun admiterea cerinței cu privire la anularea certificatului de calitate de moștenitor testamentar.

La 04 iunie 2019, completat la 13 iunie 2019, Vasile Sanduleac a declarat recurs împotriva deciziei din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului recurentul indicat că afirmația intimaților precum că defuncta xx s-a tratat la Spitalul de Psihiatrie din Bălți nu corespunde adevărului, iar comportamentul reclamantei și a copiilor acesteia față de sora sa xx a fost unul nedemn, mai mult ca atât, toate internările în spitale au fost înscenate pentru a fortifica poziția în instanța de judecată.

A mai accentuat recurentul că nici unul din preinșii moștenitori nu au contestat testamentul în timpul cât era în viață xx, iar notarul a confirmat legalitatea testamentului.

Totodată, recurentul a subliniat că incapacitatea xx nu a fost dovedită, iar expertiza efectuată are un caracter consultativ, reieșind din prevederile legale.

Recurentul a solicitat casarea deciziei din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți, cu menținerea hotărârii din 22 februarie 2017 a Judecătorei Bălți.

La 25 iulie 2019 Anastasia Fartușneac a depus referință la recursul formulat de Vasile Sanduleac, prin care a solicitat declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 31 ianuarie 2019, fiind expediată participanților la proces, însă la materialele dosarului lipsește careva probe care ar indica la recepționarea de către recurent a deciziei instanței de apel.

Astfel, luând în considerare cele menționate, se apreciază că cererea de recurs depusă de către Vasile Sanduleac a fost declarată în termenul legal de 2 luni, prevăzut de art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) al articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Vasile Sanduleac nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei contestate, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a actului judecătoresc recurat.

Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în

verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (*hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016*).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Vasile Sanduleac ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d i s p u n e:

Recursul declarat de către Vasile Sanduleac se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Ion Druță

judecătorii

Oleg Sternioală

Galina Stratulat